TOR:s yttranden

''Särskilda skattelättnader för familjeföretag'' (Ds Fi 1976:10), avgiven av företagsskatteberedningen och utarbetad av en särskild arbetsgrupp inom beredningen.

Den av arbetsgruppen förordade huvudprincipen, att arvs- och gåvoskatt för vissa slag av företag skall kunna betalas med obeskattade medel genom att avdrag erhålls vid inkomsttaxeringen för avsättningar till s k arvsskattekonton, ter sig i förstone som en elegant lösning. Det torde inte råda något tvivel om att lättnaderna vid beskattningen skulle bli avsevärda. Detta uppnår man dock till priset av ett mycket komplicerat regelsystem. I olika sammanhang betonas vikten av att skattesystemet måste förenklas. TOR kan bara konstatera att många under de senaste åren företagna förändringar inneburit, att reglerna blivit alltmer svårhanterliga för såväl de skattskyldiga som för taxeringsmyndigheterna. Här kan pekas på t ex aktievinstbeskattningen och reglerna för avdrag för pensionsförsäkringar. TOR ser med oro på denna utveckling.

För taxeringsnämndernas del skulle det nu föreliggande förslaget innebära en rad nya arbetsuppgifter och dessutom av ganska speciell natur. Som exempel kan nämnas att det i samband med att medel på arvsskattekonton tas i anspråk skulle ankomma på nämnden dels att bedöma hur mycket av arvsskatten som belöper på företaget dels att kontrollera att en generationsväxling skett. Här kan dock inte det s k schematiska skifte, som fastställts av allmän underrätt, läggas till grund utan ett verkligt skifte måste ske för att nämnden skall kunna bedöma i vilken utsträckning kontomedlen skall få användas för betalning av arvsskatt. Särskilda utbildningsinsatser skulle krävas för att få denna del av kontrollen att fungera. Överhuvudtaget är det enligt TOR:s mening olyckligt med en metod där arvs- och gåvobeskattningen griper in i inkomstbeskattningen och där alltså olika myndigheter blir inblandade i handläggningen. Det kan också erinras om att det för taxeringsmyndigheternas del inte skulle vara tillräckligt med en engångskontroll vid den årliga taxeringen. Avdrag för avsättning till kontot och för inbetald arvsskatt kan för en person i princip sträcka sig över en 25-årsperiod. För kontroll och bevakning under så lång tid krävs sidorutiner, som innebär ett väsentligt merarbete.

I fråga om enskildheter i förslaget vill TOR peka på att konstruktionen med arvsskattekonton ger ökade möjligheter till resultatutjämning, något som inte torde ha varit åsyftat. Vill man förbättra möjligheterna på den punkten bör det ske genom regler som står alla företag till buds. Även bestämmelsen, att behållningen på arvsskattekontot skall kunna utnyttjas som säkerhet för lån till företaget men däremot inte för privatlån till företagaren, kan befaras ge effekter som inte avsetts. Bedrivs verksamheten i aktiebolag

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:10

bör regeln kunna fungera. I enskild firma och handelsbolag däremot, där det inte finns något låneförbud, torde det inte gå att förhindra att medlen används för privat konsumtion även om man föreskriver att lånet skall avse företaget. En annan synpunkt som kan anläggas är, att det kan vara betänkligt att gå ifrån principen om att svenska allmänna skatter inte medges till avdrag (KL § 20). Det kan vidare ifrågasättas om det är lämpligt att ha en annan definition på familjeföretaget än den man nyligen infört i fåmansföretagslagstiftningen.

Först och främst med hänsyn till de mera allmänna synpunkterna på att lagstiftningsarbetet så långt möjligt måste inriktas på att nå enkla lösningar ställer sig TOR kritiskt till förslaget som helhet. På många områden kan verkligheten vara sådan, att stora svårigheter föreligger att utforma enkla regler. Just på det här området — att underlätta generationsväxlingar inom familjeföretag — kan dock TOR inte se att det skall vara nödvändigt att tillskapa ett så komplicerat regelsystem som det nu föreslagna. I stort sett samma effekter bör kunna uppnås, om man medger en direkt procentuell reduktion av den skatt som belöper på företaget eller företagsdelen. I arvsfallen bör det kunna ges uppskov fram till arvskiftet. Givetvis skulle denna metod också kunna byggas ut med ytterligare möjligheter till anstånd. TOR vill bestämt förorda att man söker eftersträvade lösningar inom ramen för arvs- och gåvobeskattningen.

Bostadsskattekommitténs betänkande Bostadsbeskattning II (SOU 1976:11)

Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund har beretts tillfälle avgiva yttrande över rubricerade betänkande. I anledning härav får förbundet härmed anföra följande.

Schablonregler fyller, om de är väl avvägda, en viktig uppgift i vårt komplicerade skattesystem. Genom sådana regler kan skattemyndigheternas och inte minst taxeringsnämndernas hårt ansträngda resurser effektivare utnyttjas. Insatserna kan koncentreras på områden, där materiellt riktiga beskattningsåtgärder, grundade på de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet, är viktiga för de skattskyldiga. Införandet av villaschablonen på sin tid ledde sålunda till en stark förenkling av taxeringen av villainkomst, varigenom taxeringsnämnderna fick bättre tid för andra frågor.

En schablonregel måste emellertid vara fast förankrad i det regelsystem och den verklighet där den ingår. Den kommer eljest att leda till orättvisa taxeringar och får snedvridande effekter på de skattskyldigas handlande. Bostadsskattekommittén har visat, att villaschablonen, tillämpad vid uthyrning och liknande tillgodogörande av fastigheten, inte längre på ett godtagbart sätt speglar en konventionell beräkning av intäkter och kostnader.

I denna situation bör önskemålet om enkelhet få träda tillbaka för kravet på materiellt riktigare taxeringar. Praktiska hänsyn måste emellertid också tas. Så skulle ett återinförande av avdragsrätten för reparationer och under-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:10

håll leda till allvarliga svårigheter i taxeringsarbetet. Med den av kommittén föreslagna avdragsschablonen synes emellertid några beaktansvärda svårigheter inte behöva uppkomma. Den föreslagna schablonen för beräkning av kostnad för hållande av möbler torde också medverka till att begränsa de praktiska svårigheterna. Förbundet tillstyrker därför i princip kommitténs förslag till beskattning vid uthyrning av villa m m.

Kommittén vill undanta smärre uthyrningar från de föreslagna reglerna och föreslår en beloppsgräns på 3 600 kronor. Det kan emellertid enligt förbundets uppfattning ifrågasättas, om inte det fria området är alltför snävt tilltaget. Åtskilliga fall där endast ett rum hyrs ut skulle kunna komma att träffas av beskattning. Förbundet vill därför föreslå skälig höjning av beloppsgränsen.

Förslagen angående villa, som upplåtits till anställd i fastighetsägarens rörelse, synes till övervägande del medföra förenklingar av taxeringen, främst därigenom att ställning inte längre skall behöva tas till om villan tillhör rörelsen eller ej. Förbundet har inget att erinra mot dessa förslag.

För närvarande råder en från flera synpunkter otillfredsställande oklarhet om vad som gäller i beskattningshänseende vid smärre uthyrningar i andra hand. Förbundet tillstyrker därför kommitténs förslag att skapa klarhet genom en beloppsgräns. I överensstämmelse med vad som ovan anförts vill förbundet emellertid ifrågasätta skälig höjning av beloppsgränsen. Förbundet tillstyrker vidare att reglerna angående upplåtelse av bostadsrättslägenhet i andra hand samordnas med reglerna rörande andrahandsuthyrning.

En särskild svårighet vid taxering av inkomst av jordbruksfastighet är att skilja mellan kostnad för reparation och för förbättring av byggnad. Mest uttalad är denna svårighet i fråga om bostadsbyggnaden. En annan svårighet — mindre men inte oväsentlig — är att bestämma värdet av ägarens bostadsförmån. Särskilt gäller detta på orter med hyresmarknad, där anvisningar i ämnet inte är direkt vägledande.

Från dessa utgångspunkter kan förslaget om schablontaxering av inkomsten av ägar- eller brukarbostaden på jordbruksfastighet hälsas med tillfredsställelse. Till bilden hör emellertid även att vissa nya komplikationer tillkommer. Förbundet tänker här främst på att taxeringsnämnden ställs inför uppgiften att avgöra om skattskyldigs påstående, att reparationer i sin helhet eller till angiven del hänför sig till ekonomibyggnaderna, är riktigt.

Härvid bör dock beaktas att det normalt inte blir fråga om att ta ställning till huruvida en bedömning av den skattskyldige kan godtas — som enligt nuvarande regler vid fördelning av kostnader mellan reparation och förbättring. Det gäller i stället att avgöra sanningsenligheten av en under straffansvar lämnad uppgift. Med hänsyn till den lokalkännedom som taxeringsnämnderna på landet i allmänhet har — och till de skattskyldigas insikt härom — torde därför några allvarligare svårigheter vid tillämpningen inte behöva uppkomma. För tydlighetens skull bör på bilagor rörande jordbruks-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:10

fastighet särskilt markeras att avdrag för reparation och underhåll av byggnader — där sådant avdrag kan förekomma — avser *ekonomi*byggnader.

Övervägande skäl talar enligt förbundets uppfattning för att förslagets nettoeffekt blir betydande lättnader vid taxeringen. Det tillstyrks således.

Förslagen avseende andelshus och bostadsrättsföreningar med "fördelade lån" berör relativt få skattskyldiga och är delvis av prohibitiv karaktär. De synes generellt sett inte medföra någon nämnvärd belastning för taxeringsnämnderna. Förbundet har därför inget att erinra mot dem.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:06:10